

PEG-katheter/PEG-J katheter

In deze folder geven wij u informatie over het inbrengen en de verzorging van de PEG-katheter (Percutane Endoscopische Gastrostomie) of PEG-J katheter (de J staat voor jejunum. Het jejunum is het middelste deel van de dunne darm).

Binnenkort wordt er bij u een PEG-katheter of een PEG-J katheter ingebracht. De PEG-katheter is een slangetje dat rechtstreeks door de huid in de maag ligt. Bij de PEG-J katheter ligt het slangetje in de dunne darm en niet in de maag. Een PEG of PEG-J katheter wordt gebruikt bij mensen die gedurende langere tijd (meer dan vier weken) niet of niet voldoende kunnen eten en/of drinken.

De PEG-J katheter wordt ook gebruikt voor patiënten met de ziekte van Parkinson die het medicijn Duodopa krijgen. Deze patiënten krijgen een extra informatiefolder van de neurologieverpleegkundige hierover.

De afspraak

Met u is een afspraak gemaakt voor het plaatsen van een

- PEG-katheter
- PEG-J katheter

De afspraak is gepland op:

Dag:.....

Datum:.....

Tijd:.....

Specialist:.....

Melden

Op de dag van de afspraak kunt u zich melden bij;

Receptie ziekenhuislocatie Almelo

Tijd.....

Propofol sedatie/Midazolam sedatie

Een PEG of PEG-J katheter plaatsen kan plaatsvinden onder twee soorten sedatie, namelijk onder Midazolam sedatie (lichte roes) of onder Propofol sedatie (matige diepe sedatie). Sedatie betekent "het verlagen van het bewustzijn van een patiënt". Welke sedatie u krijgt is afhankelijk van de

beslissing van de specialist. Bij een Propofol sedatie zult u voorafgaand aan het plaatsen van de PEG of PEG-J katheter een afspraak krijgen bij de afdeling preoperatieve screening en anesthesie.

U krijgt tijdens het onderzoek de volgende sedatie;

- Midazolam sedatie
- Propofol sedatie

Vorbereiding

- De dag van de PEG of PEG-J-plaatsing mag u vanaf 's nachts 00:00 uur niet meer eten of drinken, ook geen sondevoeding.
- Als het onderzoek 's middags na 13.00 uur plaatsvindt mag u nog een licht ontbijt (een naturel beschuit met een kopje thee). U mag dit ontbijt nuttigen tot zes uur voor het onderzoek. U mag nog heldere dranken (thee, water) gebruiken tot twee uur voor het onderzoek
- Vertel uw behandelend specialist of verpleegkundig specialist of u medicijnen gebruikt, allergisch bent, een longziekte hebt, zwanger bent of ooit aan de maag geopereerd bent.

Almelo

Zilvermeeuw 1
Postbus 7600
7600 SZ Almelo

Hengelo

Geerdinksweg 141
Postbus 546
7550 AM Hengelo

 facebook.com/ZGTinfo

 twitter.com/ZGT_info

 linkedin.com/company/zgt

 youtube.com/user/ZGTinfo

 zgt.nl - zgt.nl/mijnzgt

- U kunt uw medicijnen gewoon blijven innemen, tenzij anders met u is afgesproken. Zie onder 'Medicatie' op pagina vier.
- Regel vooraf uw reis naar huis. U mag vanwege de sedatie niet zelf rijden en niet alleen met het openbaar vervoer of taxi.
- De internist/maag-, darm- en leverarts voert de ingreep uit. U krijgt een infuus in uw arm. Via dit infuus krijgt u eerst antibiotica toegediend, later de sedatie.

De ingreep

U wordt door de verpleegkundige van de afdeling naar het behandelcentrum gebracht. Daar wordt u door een verpleegkundige meegenomen naar de onderzoeksruimte. Via de infuusnaald krijgt u van de arts of de sedatiespecialist de sedatie toegediend. Uw hartslag, bloeddruk en het zuurstofgehalte in uw bloed worden door bewakingsapparatuur in de gaten gehouden.

De PEG of PEG-J-katheter is een slangetje dat rechtstreeks door de huid in de maag ligt. Via uw mond en slokdarm wordt een soepele en bestuurbare slang (endoscoop) in uw maag gebracht. Vervolgens wordt via de huid de PEG of PEG-J-katheter in de maag geplaatst. Op de laatste pagina in deze folder is het inbrengen van de PEG of PEG-J-katheter afgebeeld.

Aan het uiteinde van de PEG of PEG-J katheter zit een plaatje (interne fixatiedisk) dat tegen de maagwand aanligt. Aan de buitenkant wordt een ander plaatje (externe fixatiedisk) op de katheter geschoven, tegen de buikwand, zodat de katheter op zijn plaats blijft zitten.

Het voordeel van de PEG of PEG-J katheter is dat hij niet zichtbaar is, omdat u hem onder uw kleding draagt.

Toediening van sondevoeding door de PEG of PEG-J katheter is pijnloos. Als de PEG of PEG-J katheter goed verzorgd wordt, kan deze lange tijd meegaan, soms wel tot 5 jaar.

Duur van de ingreep

De hele procedure duurt ongeveer 30 minuten tot 45 minuten.

Na de ingreep

Na de ingreep wordt u naar de dagverpleging gebracht, waar u in de gaten gehouden wordt. Daarna zult u weer terug naar de afdeling worden gebracht waar u een nachtje zult verblijven.

De PEG of PEG-J kan twee uur na de ingreep gebruikt worden. Begin met het toedienen van 100 ml water via de PEG of PEG-J katheter. Bent u na vier uur, na plaatsing van de PEG of PEG-J katheter, niet misselijk geworden dan kunt u starten met de sondevoeding. Als het nog niet bekend is welke en hoeveel sondevoeding u moet nemen, neem dan contact op met uw diëtiste voor verdere begeleiding.

Als u nog in staat bent om naast de sondevoeding zelf normaal te eten en te drinken (zoals voor de ingreep), kan dit zonder problemen.

De PEG of PEG-J sonde dient minstens vier keer daags doorgespoeld te worden met 20 ml lauwwarm water. Ook bij het opstaan, voor en na iedere toediening van medicatie en/of voeding, en voor het naar bed gaan, de sonde doorspuiten met 20 ml lauwwarm water.

Als u de PEG of PEG-J katheter niet gebruikt voor voeding, dan moet u deze vier keer per dag doorspuiten met 20 ml lauwwarm water.

Verzorging van de PEG of PEG-J katheter

In de eerste zeven dagen wordt het fistelkanaal (het tunneltje tussen de buikwand en de maag waar de PEG of PEG-J katheter doorheen gaat) grotendeels gevormd en moet de externe fixatiedisk op zijn plaats blijven. Dus geen manipulatie (bewegen) aan de PEG of PEG-J katheter, zo min mogelijk bewegen, en niet draaien en/of dompelen. U moet noteren waar het uitwendige schijfje precies

zit (bij welk streepje). Als de plaats duidelijk veranderd, moet u contact opnemen met uw behandelend arts.

Na deze eerste zeven dagen mag u de externe fixatiedisk wat losser zetten zodat er ongeveer een halve centimeter ruimte tussen huid en het plaatje ontstaat. Dit om drukplekken te voorkomen.

Eén week na plaatsing moet de PEG of PEG-J katheter "gedompeld" worden. Dit houdt in dat u de katheter één keer per dag drie-vijf centimeter naar binnen duwt (in de maag) en weer uit haalt. Dit zorgt ervoor dat het maagslijmvlies niet over de interne fixatiedisk groeit.

Voor de PEG-katheter geldt; Nadien gaat u dagelijks dompelen en draaien, één keer per dag. U draait de katheterslang een volledige slag (360°) rond.

Voor de PEG-J katheter geldt; alleen dompelen. De PEG-J mag NIET gedraaid worden omdat deze dan uit de dunnen darm gedraaid kan worden.

Na tien dagen wordt het fistelkanaal helemaal gevormd. Waarschijnlijk zal het de eerste paar dagen wat wondvocht afscheiden. Het is voldoende om een ingeknipt gaasje (splitcompres) rondom de PEG of PEG-J katheter te leggen, tussen de insteekopening en de externe fixatiedisk.

Vanaf de 11^e dag is er geen gaasje meer nodig, mits de insteekopening schoon en droog is. Het is voldoende om de insteekopening met water en eventueel zeep schoon te maken. Het is wel belangrijk om de insteekopening en katheter goed af te drogen.

Als er sprake is van korstvorming, maak dan de insteekopening goed schoon met zout water (NaCl 0.9%). Maak veegbewegingen van de insteekopening af. Gebruik na elke veegbeweging een nieuw, schoon en nat gaasje. Droog de huid, katheter en fixatieplaatje.

U mag na het plaatsen van de PEG of PEG-J-sonde vanaf dag één douchen, baden pas na één week.

Mondverzorging

Gebruikt u sondevoeding, dan kunt of mag u meestal niet eten of drinken, of u eet of drinkt minder. Hierdoor gebruikt u uw mond minder. Om infecties te voorkomen, is het belangrijk om uw mond goed te verzorgen:

- poets drie keer per dag het gebit met een fluoride tandpasta.
- poets één keer per dag ook uw tong.
- als u niet kunt poetsen, spoelt u de mond dan drie tot vier keer per dag met mondspoeling.

Voeding

Bij een PEG-J katheter kan de sondevoeding alleen met een voedingspomp worden toegediend. De pomp geeft continu kleine beetjes voeding af. Bij toediening van grotere porties in één keer krijgt u buikklachten. Bij een PEG-katheter kan dat met een voedingspomp, die continu kleine beetjes voeding toedient. Bij een PEG-katheter is het ook mogelijk om de sondevoeding in porties toe te dienen. Dat kunt u zelf doen, of het kan door een verpleegkundige van de thuiszorg worden gedaan.

Complicaties

Het plaatsen van een PEG of PEG-J katheter is een veilige behandeling. Toch kan er een enkele keer een complicatie optreden, bijvoorbeeld een longontsteking. Dit kan gebeuren als u zich verslikt in de maaginhoud. Daarom is het belangrijk om voor het inbrengen van de PEG of PEG-J katheter nuchter te zijn.

In uitzonderlijke gevallen is het mogelijk dat er geen PEG-katheter in de maag kan worden geplaatst, bijvoorbeeld door een afwijkende ligging van de maag of een maagoperatie uit het verleden. In dat geval wordt de ingreep

gestaakt. Later wordt met u besproken wat de alternatieven zijn, bijvoorbeeld een radiologische of chirurgische plaatsing.

In zeldzame gevallen kan bij het aanprikken van de maag de dikke darm of een ander orgaan geraakt worden.

Het is belangrijk dat de PEG OF PEG-J katheter de eerste week goed vast blijft zitten, zodat er een kanaaltje kan ontstaan tussen de maag en de buikwand. Als de PEG of PEG-J katheter de eerste dagen losraakt, kan de vorming van dit kanaaltje verstoord raken en kan er voeding in de buikholte komen. U merkt dit meestal doordat u toenemende buikpijn krijgt.

Tot slot kan een bloeding of infectie in de buikwand rondom de PEG of PEG-J katheter ontstaan. Met name oppervlakkige infecties of wat pussige uitvloed kunnen veel voorkomen en hoeven vaak niet behandeld te worden.

Medicatie

Als u bloedverduunners gebruikt kan een langdurige bloeding optreden. In overleg met de verpleegkundig/specialist zal dit worden aangepast.

Na het onderzoek hoort u van de specialist die het onderzoek verricht heeft, wanneer u weer mag starten met de bloedverduunnende medicijnen.

Indien u medicijnen gebruikt wordt door de verpleegkundige, arts of anesthesioloog met u besproken of u deze medicijnen de ochtend van het onderzoek moet innemen.

Bent u diabeet en gebruikt u hiervoor medicatie of insuline ook dán krijgt u van de verpleegkundige of specialist hierover een advies.

Neemt u uw medicatie voor de diabetes, zoals de tabletten en/of de insulinepen mee naar het ziekenhuis.

Het is verstandig altijd een lijstje bij u te hebben met medicijnen die u regelmatig inneemt.

Begeleiding na sedatie

In de meeste gevallen zult u de nacht na het plaatsen van de PEG of PEG-J katheter in het ziekenhuis verblijven. Mocht dit niet het geval zijn en heeft de specialist besloten dat u toch al naar huis mag, dan geldt voor u het onderstaande:

- Voor zowel Midazolam sedatie als voor Propofol sedatie geldt; u mag na de behandeling/het onderzoek niet zonder begeleiding naar huis, Zorg dat iemand met u mee komt naar het ziekenhuis.
- LET OP; Als dit niet geregeld is kan het onderzoek of de behandeling helaas niet doorgaan!
- Bij Midazolam sedatie; U mag tot 24 uur na de sedatie niet zelfstandig deelnemen aan het verkeer, dus ook geen auto rijden, niet zelfstandig gebruik maken van het openbaar vervoer of taxi. Neem deze dag geen belangrijke beslissingen. U kunt vergeetachtig zijn. In verband met het uitwerken van de verdoving mag u na het onderzoek niet alleen thuis zijn. Zorgt u daarom voor begeleiding voor de middag en avond. Indien u dit niet kunt regelen, meld dit dan tijdens het intakegesprek aan de specialist/verpleegkundige.
- Bij Propofol sedatie; zie voor informatie over begeleiding in middag, avond en nacht, deelname aan het verkeer, werken en alcoholgebruik de patiëntenfolder '*Sedatie en/of analgesie tijdens onderzoek of behandeling*'. Deze krijgt u tijdens de afspraak bij de afdeling preoperatieve screening en anesthesie.

Wanneer contact opnemen met het ziekenhuis?

Complicaties komen bij dit onderzoek heel zelden voor. Hebt u na afloop van de PEG of PEG-J katheter plaatsing toch buikpijn, koorts en/of bloedverlies, dan moet u dit melden.

Het kan gebeuren dat de PEG of PEG-J katheter er per ongeluk uit wordt getrokken, laat in dat geval zo snel mogelijk (binnen 24 uur) een nieuwe katheter inbrengen. Bij bovenstaande problemen kunt u contact opnemen met de klinische MDL-afdeling 5 West:
telefoonnummer 088 708 34 20.

Vanaf de volgende ochtend belt u bij problemen het MDL-centrum. Bereikbaar van maandag tot vrijdag van 08.30 uur tot 16.30 uur op telefoonnummer 088 708 70 70.

Als u een roodverkleuring ziet rond de insteekopening of lekkage uit de insteekopening, neem dan contact op met uw huisarts of thuiszorg organisatie. Ook als u na 24 uur na het inbrengen van de PEG of PEG-J pijn in uw buik houdt, is het belangrijk om contact op te nemen met de huisarts.

Hebt u vragen

Hebt u na verloop van tijd nog vragen ten aanzien van de PEG of PEG-J, dan kunt u contact opnemen met uw huisarts of thuiszorg organisatie.

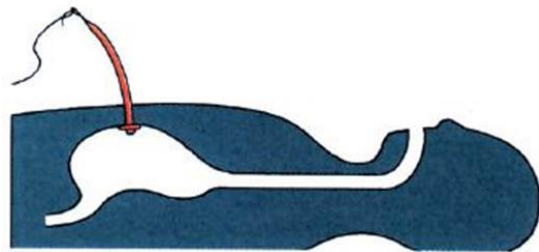
Check uw dossier op MijnZGT

MijnZGT is het patiëntenportaal van ZGT. U kunt op MijnZGT via uw computer, tablet of mobiel delen van uw medisch dossier inzien, persoonlijke gegevens checken, of bijvoorbeeld vragenlijsten invullen die wij voor u hebben klaargezet. Kijk voor meer informatie op: zgt.nl/mijnzgt.

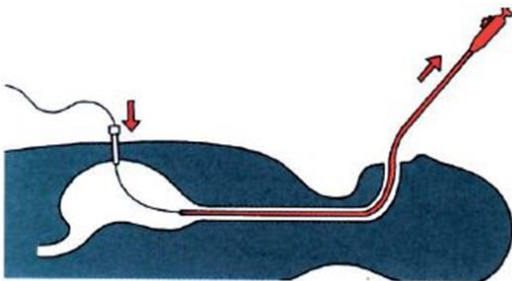
Het inbrengen van de PEG OF PEG-J katheter in beeld;

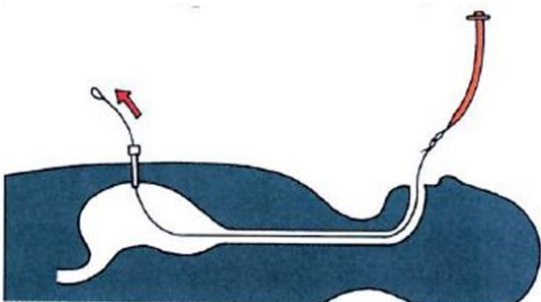
Afbeelding 1. De endoscoop wordt via de mond ingebracht. De plaats waar de maag wordt aangeprikt, wordt vastgesteld.

Afbeelding 4. De PEG-sonde is geplaatst.

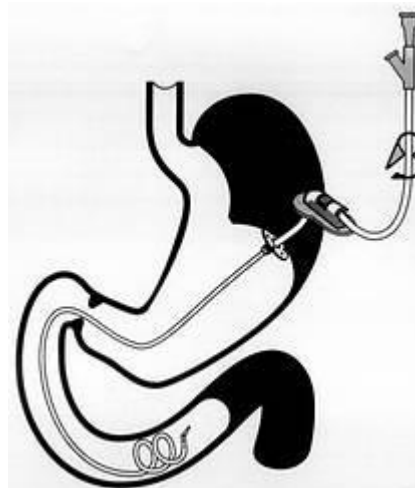

Afbeelding 2. Via de opening naar de maag wordt een draad aan de endoscoop bevestigd. De endoscoop wordt via de mond teruggetrokken.

Afbeelding 3. Aan de mondzijde van de draad wordt de PEG-sonde geknoopt. Door aan de buikzijde aan de draad te trekken, wordt de PEG-sonde via de mond naar de maag getrokken.

Ligging van de PEG-J katheter

Afbeelding 5 Ligging van de PEG-J katheter; het slangetje ligt in de dunne darm.